

HØJESTERETS BESLUTNING

truffet tirsdag den 20. april 2021

Sag 94/2020

Advokat Marie Louise Frederiksen kærer Grønlands Landsrets salærafgørelse i sagerne:

Anklagemyndigheden

mod

A

(advokat Marie Louise Frederiksen)

og

Anklagemyndigheden

mod

B

(advokat Marie Louise Frederiksen)

I tidligere instanser er truffet beslutninger af Qaasuitsup kredsret den 1. maj 2020 (QAA-KS-138-2020 og QAA-KS-098-2020) og af Grønlands Landsret den 17. juni 2020 (K 087/20).

I beslutningen har deltaget tre dommere: Henrik Waaben, Oliver Talevski og Jan Schans Christensen.

Påstande

Advokat Marie Louise Frederiksen har nedlagt påstand om, at der tilkendes supplerende rejse-salær for den 11., 12. og 13. februar 2020.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Advokat Marie Louise Frederiksen blev den 29. januar 2020 beskikket som forsvarer i to særskilte sager for henholdsvis A og B. De var mistænkt for mulige seksuelle overgreb begået imod børn på henholdsvis 7 år og 13 år, der begge var bosiddende i Upernavik.

Grønlands Politi arrangerede flybilletter og ophold for forsvareren og videoafhøreren fra Nuuk til Upernavik, hvor børnene skulle videoafhøres den 12. februar 2020.

Udrejsen foregik fra Nuuk til Ilulissat den 10. februar 2020 og videre fra Ilulissat til Upernavik den 11. februar 2020. Hjemrejsen foregik fra Upernavik til Nuuk den 13. februar 2020.

I forlængelse af tjenesterejsen indstillede advokat Marie Louise Frederiksen et salær på 11.538 kr. for arbejdet med sagerne, 10.235 kr. for transporttid samt i alt 38.392 kr. i supplerende rejsesalær for dagene 10.-13. februar 2020.

Qaasuitsup Kredsret tilkendte advokat Marie Louise Frederiksen et salær på 11.538 kr. for arbejdet med sagerne og 10.235 kr. for transporttid, men afviste kravet på supplerende rejsesalær. Det fremgår af kredsrettens beslutning af 1. maj 2020 bl.a.:

”Beslutning:

Kravet om supplerende rejsesalær på i alt 38.392 kr. afvises, da der kun tilkendes rejsesalær udelukkende for hverdage, hvor der er planlagt retsmøder, jf. de vejledende takster pkt. 12. Denne sag handler om politiefterforskning, så der kan ikke tilkendes rejsesalær for tjenesterejser med henblik på videoafhøring af børn, da det ikke gennemføres sammen med kredsretten.

Thi bestemmes:

Krav om supplerende rejsesalær på 38.392 kr. afvises.”

Grønlands Landsret stadfæstede kredsrettens afgørelse den 17. juni 2020 med følgende begrundelse:

”Beslutning

Af landsrettens vejledende takster for tildeling af salær af 1. februar 2020 fremgår det under pkt. 12 bl.a., at der ikke tilkendes supplerende rejsesalær for hverdage, der udelukkende er sat af til transport, og at salæret kun tilkendes på de dage, hvor der er planlagt retsmøder. Herfra skal trækkes salær, der er tilkendt for afholdte retsmøder.

Det supplerende rejsesalær, som kredsretten kan tilkende under procedurerejser, der er tilrettelagt af kredsretten, er godtgørelse for mistet indtægt som følge af, at planlagte

retsdage ikke har kunnet udnyttes fuldt ud til retsmøder. Salæret er blandt andet begrundet i, at forsvareren forventes at stå til kredsrettens disposition i de perioder, hvor salæret tilkendes. Disse perioder kan således blandt andet udnyttes, hvis det er nødvendigt at ændre de planlagte tidspunkter for retsmøder, der afholdes under tjenesterejsen.

Der kan således ikke tilkendes supplerende rejsesalær for perioder under procedurerejser, hvor forsvareren ikke står til rettens disposition. Tilsvarende kan der ikke tilkendes supplerende rejsesalær for tjenesterejser, der ikke gennemføres sammen med kredsretten. Endvidere tilkendes der ikke supplerende rejsesalær for ventetid, der skyldes mulighederne for offentlig transport.

Da tjenesterejsen udelukkende er gennemført med henblik på videoafhøring af et barn, er landsretten enig med kredsretten i, at der ikke kan tilkendes supplerende rejsesalær til advokat Marie Louise Frederiksen i denne sag. Det af advokat Marie Louise Frederiksen anførte om, at forsvarerens retssikkerhedsmæssige arbejde bliver illusorisk, såfremt der gøres forskel på politiefterforskning og retsmøder ved tilkendelse af salær, kan på baggrund af ovenstående ikke føre til et andet resultat.

Herefter, og da landsretten i øvrigt kan tiltræde kredsrettens begrundelse og resultat, stadfæstes kredsrettens afgørelse.

Thi bestemmes:

Kredsrettens beslutning stadfæstes.”

Landsdommeren i Grønland har i sit fremsendelsesbrev af 19. oktober 2020 til Højesteret henholdt sig til afgørelsen og anført bl.a.:

”Salæret bygger på en længerevarende grønlandsk praksis, og er begrundet i de særlige geografiske forhold i Grønland, som blandt andet indebærer, at det kan være nødvendigt for forsvarerne at være bortrejst i flere dage for at deltage i en procedurerejse i en anden by end der, hvor advokaten har sit kontor.

Det supplerende rejsesalær har alene været tiltænkt retternes procedurerejser, og salæret skal i rimeligt omfang dække det tab, som forsvareren kan lide ved, at retterne i nogle situationer ikke fuldt ud kan udnytte alle dage på tjenesterejsen til behandling af retssager.

At det ikke altid er muligt at udfylde alle rejsedage med retssager kan skyldes flere forhold, herunder at der opstår ændringer under rejsen. Ændringerne kan for eksempel blive nødvendige, fordi vidner eller parter ikke kan komme frem til den by, hvor sagen behandles på grund af dårligt vejr eller lignende. Ændringer kan også ske som følge af, at der er parter, der udebliver fra et retsmøde, ankefrafald m.v.

På baggrund af behovet for tilpasninger under en procedurerejse, er det hensigtsmæssigt, at forsvareren står til rettens disposition under hele rejsen, således at retsmøder kan flyttes, hvis det er nødvendigt.

Det supplerende rejsesalær har ikke været tiltænkt ventetid, der skyldes transportmuligheder eller vejrforhold med videre. Taksten er fastsat på grundlag af tidligere praksis, og timetaksten overstiger den grundtakst, der er fastlagt af Justitsministeriet.

Det tidligere gældende rejsehonorar dækkede blandt andet i et vist omfang transporttid, da der dengang ikke blev tilkendt særskilt salær for transporttid. Derudover er det min opfattelse, at der ikke var en klar praksis for tilkendelse af det tidligere rejsehonorar i andre situationer end de situationer, hvor der nu tilkendes supplerende rejsesalær.”

Retsgrundlaget

Reglerne om salær til beskikkede forsvarere findes i retsplejeloven for Grønland (lovbekendtgørelse nr. 1581 af 13. december 2016). Lovens § 331 blev indført ved lov nr. 305 af 30. april 2008, der trådte i kraft den 1. januar 2010. Bestemmelsens stk. 1 er sålydende:

”§ 331. En beskikket forsvarer, en beskikket udenretlig rådgiver for forsvareren og en beskikket stedlig medhjælper for forsvareren har krav på et passende salær og godtgørelse for udlæg. Vederlaget fastsættes af retten ved sagens afslutning.”

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen bl.a. (Folketingstidende 2007-08, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 34, s. 1453-54):

”Til § 331

Bestemmelsen, som erstatter reglen i retsplejelovens kapitel 5, § 27, fastsætter reglerne for forsvarerens, herunder den udenretlige rådgivers og den stedlige medhjælper, ret til vederlag.

Af *stk. 1* fremgår det, at en beskikket forsvarer, en beskikket udenretlig rådgiver og en beskikket stedlig medhjælper har krav på at modtage et passende salær samt godtgørelse for udlæg. Vederlaget fastsættes af retten ved sagens afslutning.

For at opnå en retfærdig og ensartet ordning for honorering af forsvarere mfl. forudsættes det, at der som hidtil vil blive udarbejdet visse vejledende retningslinjer for vederlagsfastsættelsen. Vederlaget bør afspejle det tidsforbrug, som med rimelighed er medgået til sagen – herunder den forberedelsestid, som har været nødvendig.”

Af Grønlands Landsrets vejledende takster pr. 1. februar 2020 for salærer til advokater, der beskikkes som forsvarere i kriminalsager, der behandles ved Grønlands domstole, fremgår bl.a.:

”12. Supplerende rejsesalær. Ved en advokats rejse til anden by i Grønland, betales dagpenge samt rejse- og opholdsomkostninger efter statens regler. Endvidere tilkendes supplerende rejsesalær for hele hverdage med 14.266 kr.

Supplerende rejsesalær er godtgørelse for mistet indtægt som følge af, at de planlagte retsdage ikke har kunnet udnyttes fuldt ud til retsmøder. Salæret tilkendes udelukkende

for hverdage, hvor der er planlagt retsmøder, og salær, der er tilkendt for retsmøder fratrækkes i det supplerende rejsesalær.

Supplerende rejsesalær tilkendes fra det tidspunkt, hvor forsvareren er ankommet til tjenesterejsens bestemmelsessted, og indtil afrejsetidspunktet. Hvis ankomsttidspunktet ligger efter klokken 9.00 eller afrejsetidspunktet før klokken 16.00, reduceres det supplerende rejsesalær med 1.019 kr. pr. halve time. Der tilkendes ikke supplerende rejsesalær i weekender, på helligdage eller på hverdage, der udelukkende er afsat til transport.

Der tilkendes ikke supplerende rejsesalær, hvis forsvarerbeskikkelsen er betinget af, at advokaten frafalder krav mod statskassen for godtgørelse af rejseudgifter”

Anbringender

Advokat Marie Louise Frederiksen har anført navnlig, at der ikke bør gøres forskel mellem retternes procedurerejser og en tjenesterejse under efterforskningen, idet forsvarerens retssikkerhedsmæssige arbejde i så fald bliver illusorisk. Dette gælder navnlig, når videoafhøringen af et barn træder i stedet for vidneafhøringen under hovedforhandlingen.

Derudover synes der at være en forskelligartet praksis ved Grønlands retskredse om supplerende rejsesalær, hvor der ved nogle retskredse tilkendes supplerende rejsesalær for lignende tjenesterejser under efterforskningen. Der bør efter lighedsprincippet tilkendes supplerende rejsesalær i disse sager.

Efter retsplejelovens § 331 skal en forsvarer tilkendes et passende salær for arbejdet med sagerne, hvilket foruden arbejdet med retsmøder tillige bør dække det økonomiske tab, som forsvareren har haft på grund af mistet indtægt i forbindelse med tjenesterejsen. Et passende salær må derfor forudsætningsvis tage højde for de særlige forhold, der findes i Grønland, herunder som følge af landets geografi. Det supplerende rejsesalær bør derfor tilkendes i sagerne navnlig i lyset af, at hun ikke har haft indflydelse på planlægningen af rejsen, at hun har måttet rejse flere hundrede kilometer for at varetage de mistænktes interesser, og at hun har stået til anklagemyndighedens disposition under rejsen.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at advokat Marie Louise Frederiksen har fået tilkendt et passende salær for arbejdet med sagerne, og at der ikke er grundlag for at antage, at Grønlands Landsret har fraveget sædvanlige principper for salærfastsættelsen. Det fremgår af de vejledende takster og af Landsdommeren i Grønlands udtalelse i sagen, at det supplerende

rejsesalær alene er tænkt anvendt på forsvarerens deltagelse i planlagte retsmøder, hvilket ikke kan udstrækkes til at omfatte forsvarerens deltagelse ved videoafhøringer af børn.

Såfremt det supplerende rejsesalær kan udstrækkes til at finde anvendelse på forsvarerens deltagelse i videoafhøringen af et barn, vil der ikke være grundlag for at forhøje advokat Marie Louise Frederiksens salær. Det fremgår af de vejledende takster, at salæret alene tilkendes som godtgørelse for mistet indtægt som følge af, at de planlagte retsdage ikke har kunnet udnyttes fuldt ud, hvilket indebærer en forudsætning om, at den i forvejen afsatte tid ikke er blevet anvendt i det planlagte omfang. Derudover vil der for dagene den 11. og 13. februar 2020 ikke være grundlag for supplerende rejsesalær, idet der var tale om hverdage, der udelukkende var afsat til transport.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om en forsvarer efter de grønlandske regler er berettiget til supplerende rejsesalær i forbindelse med en tjenesterejse, når rejsen planlægges af politiet med henblik på efterforskningsskridt.

Salær til en beskikket forsvarer i en kriminalsag fastsættes med hjemmel i den grønlandske retsplejelovs § 331. Det er i forarbejderne til bestemmelsen forudsat, at salærfastsættelsen som udgangspunkt følger visse vejledende retningslinjer for at opnå en retfærdig og ensartet ordning for honorering af forsvarere.

Det fremgår af de vejledende takster fastsat af Landsdommeren i Grønland, at det supplerende rejsesalær ved en advokats rejse til en anden by i Grønland er en godtgørelse for mistet indtægt som følge af, at de planlagte retsdage ikke har kunnet udnyttes fuldt ud til retsmøder, og at salæret udelukkende tilkendes for hverdage, hvor der er planlagt retsmøder. Derudover fremgår det af landsdommerens fremsendelsesbrev til Højesteret bl.a., at det supplerende rejsesalær alene er tiltænkt retternes procedurerejser.

Det må efter sagens oplysninger lægges til grund, at det tilkendte salær er fastsat i overensstemmelse med de dagældende vejledende takster for Grønlands domstole.

Højesteret tiltræder, at det supplerende rejsesalær efter de vejledende takster ikke kan udstrækkes til tilfælde som de foreliggende, og finder i øvrigt ikke grundlag for at forhøje det tilkendte salær.

Thi bestemmes:

Grønlands Landsrets beslutning stadfæstes.